

Euroopa Liidu toetusprogrammid VKEdele

**Ülevaade peamistest Euroopa VKEdele pakutavatest
rahastamisvõimalustest**

jaanuar 2012

Sissejuhatus

Euroopa Liit **toetab Euroopa väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid** (VKEed). Toetust pakutakse **erinevas vormis**, näiteks stipendiumide, laenude ja mõningatel juhtudel tagatiste kujul. Toetust antakse kas otse või riiklikul või piirkondlikul tasandil juhitavate programmide kaudu (näiteks Euroopa Liidu struktuurifondidest saadava toetuse puhul). VKEdele on programmide ja ettevõtlust toetavate teenuste kujul suunatud ka rida mitterahalisi abimeetmeid.

Käesoleva juhendi eesmärk on tutvustada VKEdele pakutavaid Euroopa programme ning selles on ära toodud iga programmi lühiülevaade ja peamised veebisaidid. Pange tähele, et juhend ei ole ammendav.

Abikavad on jaotatud järgmisse **nelja kategooriasse**:

1. Teemaatilise rahastamise võimalused

Kõnealune rahastamine on peamiselt teemaatiline ja teenib konkreetseid eesmärke – keskkond, teadusuuringud, haridus – ning seda kavandavad ja teostavad mitmed Euroopa Komisjoni talitused. VKEed või muud organisatsioonid saavad programmide raames tavaliselt otse taotlusi esitada – üldiselt tingimusel, et tegu on jätkusuutlike, lisandväärtust andvate ja riikidevaheliste projektidega. Olenevalt programmist võivad taotlejateks olla ka tööstusrühmitused, ettevõtete ühendused, ettevõtluse toetajad ja/või konsultandid.

Üldiselt on reeglits kaasfinantseerimine – Euroopa Liidu toetus seisneb tavaliselt subsiidiumides, mis katavad vaid osa projekti kuludest.

2. Tõukefondid

Struktuurifondid (Euroopa Regionaalarengu Fond [ERF] ja Euroopa Sotsiaalfond [ESF]) on suurimad ühenduse rahastamisvahendid, mis toetavad VKEsid erinevate teemaatiliste programmide ja ühenduse algatuste kaudu, mida rakendatakse piirkonniti. Struktuurifondidest toetuse saajad saavad oma projektide rahastamiseks otsetoetust.

Peab märkima, et programme juhitakse ja projekte valitakse riiklikul ja piirkondlikul tasandil.

3. Rahastamisvahendid

Enamik rahastamisvahendeid on kättesaadavad üksnes kaudselt, riiklike finantsvahendajate kaudu. Paljusid neist haldab Euroopa Investeeringufond.

4. Toetus VKEde rahvusvahelistumiseks

Üldiselt seisneb see vahendusorganisatsioonidele ja/või riigiasutustele rahvusvahelistumise valdkonnas antavas abis, mille eesmärk on aidata VKEdel pääseda väljaspool Euroopa Liitu asuvatele turgudele.

5. Kust ma kohapeal abi saan?

Teave Enterprise Europe Network võrgustik. Enterprise Europe Network võrgustik on suurim Euroopa äritoe- ja innovatsioonivõrgustik, mis pakub VKEdele integreeritud kõrgetasemelisi teenuseid.

 = Lisateave

1. Rahastamisvõimalused

Keskkond, energeetika ja transport

✓ LIFE +

See programm on jaotatud kolmeks haruks:

- loodus ja bioloogiline mitmekesisus
- keskkonnapoliitika ja -juhtimine
- info ja side

Programmile LIFE+ on ajavahemikuks 2007–2013 ette nähtud 2,1 miljardit eurot. VKEdel võib olla juurdepääs programmi LIFE+ vahenditele – nii Euroopa Komisjoni tsentraalselt hallatavale osale kui ka sellele, mida haldavad riikide ametiasutused.

Täpsem teave: <http://ec.europa.eu/environment/life/funding/lifeplus.htm>

Teisi keskkonnaga seotud rahastamisallikaid võite leida keskkonna peadirektoraadi veebilehtedelt: http://ec.europa.eu/environment/funding/intro_en.htm

✓ Konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm (CIP)

Konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm (CIP) on sidus ja ühtne vastus uuendatud Lissaboni majanduskasvu ja töökohtade strateegia eesmärkidele. Selle aastail 2007–2013 läbiviidava programmi eelarve on ligikaudu 3,6 miljardit eurot.

Keskkonna- ja energeetikaprobleemidega on seotud CIP järgmised osad:

a) osaliselt ka ökoinnovatsiooni käsitlev ettevõtlus- ja innovatsiooniprogramm, millele on eraldatud ligikaudu 430 miljonit eurot. Eesmärk on keskkonna kaitsmiseks valla päästa keskkonnatehnoloogiate kogu potentsiaal, soodustades ühtlasi konkurentsivõimet ja majanduskasvu;

b) programm Euroopa intelligentne energia (IEE), millele on eraldatud ligikaudu 727 miljonit eurot. Programm Euroopa intelligentne energia hõlmab meetmeid, mis on suunatud energiatõhususe kõlapinna ja nõudluse suurendamisele, taastuvate energiaallikate ja energia mitmekesistamise edendamisele ning kütuseliikide mitmekesistamise ja energiatõhususe stimuleerimisele transpordi valdkonnas.

c) info- ja sidetehnoloogia poliitika toetusprogramm, mille eelarve on ligikaudu 730 miljonit eurot. Rahastatakse peamiselt avaliku ja erasektori organisatsioonidega seotud katsemeetmeid, mille eesmärk on hoogustada innovatsioonitegevust ja parandada konkurentsivõimet info- ja sidetehnoloogia laialdasema kasutuselevõtu ning selle kõigi eeliste ärakasutamise teel, sh energiatõhususe ja aruka liikuvuse vallas.

Täpsem teave: http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm

✓ Marco Polo II (2007–2013)

Marco Polo programmi eesmärk on vähendada liiklusummikuid, parandada kaubaveosüsteemi keskkonnategevuse tulemuslikkust ühenduses ja suurendada ühendvedude osakaalu, aidates seeläbi kaasa transpordisüsteemi tõhustamisele ja jätkusuutlikuks muutmisele. Selle eesmärgi saavutamiseks toetatakse programmi raames meetmeid kaubaveo, logistika ja muudel asjaomastel turgudel, sealhulgas merekiirteede ja liikluse vältimisega seotud meetmeid. Programmi eelarve ajavahemikuks 2007–2013 on 400 miljonit eurot.

Täpsem teave: http://ec.europa.eu/transport/marcopolo/index_en.htm

Lisateavet Euroopa energia- ja transpordipoliitika kohta võite leida energeetika ja Liikuvus ja transport peadirektoraadi veebisaidilt:

http://ec.europa.eu/dgs/energy/index_en.htm

http://ec.europa.eu/dgs/transport/index_en.htm

Innovatsioon ja teadusuuringud

✓ Teadusuuringute ja tehnoloogia arenduse seitsmes raamprogramm (2007–2013)

Teadusuuringute ja tehnoloogia arenduse 7. raamprogrammis (RP7) pööratakse erilist tähelepanu VKEdele, kellele on suunatud mitmeid programme: „Koostöö” (ca 32,3 miljardit eurot), „Ideed” (ca 7,5 miljardit eurot), „Inimesed” (ca 4,7 miljardit eurot) ja „Võimekus” (ca 4 miljardit eurot).

VKEde osaluse edendamine programmis „Koostöö”	VKEsid kutsutakse aktiivselt üles osalema igasuguses teadustegevuses. Samuti soositakse alati VKEde osalemist tehnoloogiaalastes ühisalgatustes, kui kõnealust tegevust asjakohaseks peetakse.
VKEdele avatud programm „Ideed”	Iga teise organisatsiooni kombel saavad ka VKEde uurimisrühmad asjatundlikkuse baasil konkureerida.
Inimpotentsiaal teadusuuringute ja tehnoloogia vallas programmis „Inimesed”	Suuremat tähelepanu pööratakse sellele, et kutsuda VKEsid üles „Tööstuse ja akadeemiliste ringkondade partnerluse ja koostöö” raames rohkem osalema.
„Teadusuuringud VKEde hüvanguks” programmis „Võimekus”	„Teadusuuringud VKEde hüvanguks” on suunatud Euroopa VKEde innovatsioonisuutlikkuse tugevdamisele ja nende panuse suurendamisele uute tehnoloogiapõhiste toodete ja turgude arendamisse. VKE-põhisteks meetmeteks ettenähtud suunav eelarve on umbes 1,3 miljardit eurot.

Täpsem teave: http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html

Lisateavet Euroopa teadus- ja arenduspoliitika kohta võite leida teadus- ja arendustegevuse peadirektoraadi veebisaidilt:
http://ec.europa.eu/research/index_en.cfm

Euroopa Ühenduse teadus- ja arendustegevuse teabeteenistus **CORDIS** (Community Research and Development Information Service): <http://cordis.europa.eu>

See Euroopa innovaatikutele mõeldud veebiportaal pakub välja ligikaudu 30 000 veebilehte kõigi ELi teadus- ja uuenduspoliitika aspektide kohta.

„**SME Tech Web**” (VKEde tehnoveeb) – See on Euroopa Komisjoni teadusportaal VKEdele, kus pakutakse teavet ja vahendeid tehnoloogilise suunitlusega VKEdele, kes soovivad taotleda

Euroopa Liidu teadusuuringute 7. raamprogrammi (RP) kaudu teadusuuringute rahastamist:
http://ec.europa.eu/research/sme-techweb/index_en.cfm

Teadus- ja arendustegevuse peadirektoraadi teadusuuringute alane päringuteenus
personaalsete nõuannete saamiseks:
<http://ec.europa.eu/research/index.cfm?pg=enquiries>

RP7 **VKEde riiklike kontaktpunktide** nimekirja võib leida CORDISE veebisaidilt. Euroopa Komisjon toetab seda võrgustikku praktilise teabe, abi ja koolituse pakkumiseks potentsiaalsetele osavõtjatele ja töövõtjatele.

Täpsem teave: http://ec.europa.eu/research/sme-techweb/index_en.cfm?pg=support

✓ **Konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm (CIP)**

Konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm (CIP) on sidus ja ühtne vastus uuendatud Lissaboni majanduskasvu ja töökohtade strateegia eesmärkidele. Selle aastail 2007–2013 läbiviidava programmi eelarve on ligikaudu 3,6 miljardit eurot.

Innovatsiooni ja infotehnoloogia osas koosneb CIP kahest põhilisest harust:

a) ettevõtlus- ja innovatsiooniprogrammi eesmärk on luua innovatsiooniks soodsamad tingimused, näiteks vahetada liikmesriikide vahel parimaid tavasid ning soodustada meetmeid innovatsiooni parandamiseks, soosimiseks ja edendamiseks ettevõtetes. Programmi raames toetatakse meetmeid, mis soodustavad sektoripõhist innovatsiooni, klastreid, avalik-õigusliku ja erasektori vahelisi partnerlussuhteid innovaatika alal ning innovatsioonijuhtimise kohaldamist.

b) info- ja sidetehnoloogia poliitika toetusprogramm, millele on eraldatud ligikaudu 728 miljonit eurot. Info- ja sidetehnoloogia programmi eesmärk on stimuleerida elektrooniliste võrkude ja teenuste, meediamaterjalide ja digitaaltehnoogiatega uusi lähenevaid turge. Ühtlasi toetab see avaliku sektori teenuste kaasajastamist, mis tõstab tootlikkust ja muudab teenused paremaks.

Täpsem teave: http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm

Teavet teiste infoühiskonna arengule kaasaitavate programmide ja algatuste kohta võite leida infoühiskonna peadirektoraadi veebisaidilt: http://ec.europa.eu/information_society/index_en.htm

EUREKA – turule orienteeritud teadus- ja arendustegevuse võrgustik

Eureka on turule orienteeritud tööstuslike uurimis- ja arendusorganisatsioonide üleeuroopaline võrgustik, mis toetab 36 riiki läbivaid innovatsioonivõrgustikke ja sidemeid luues Euroopa ettevõtete konkurentsivõimet. EUREKA pakub projektipartneritele kiiret juurdepääsu rikkalikule teabele, oskustele ja asjatundlikkusele üle Euroopa ning hõlbustab juurdepääsu riikide avalik-õiguslikele ja eraõiguslikele rahastamiskavadele.

Täpsem teave: <http://www.eurekanetwork.org/>

Programmi Eurostars raames pakutakse väikeettevõtete vajadustele kohandatud rahastamist, millega toetatakse nende osalemist rahvusvahelistes teadus- ja innovatsiooniprojektides.

Täpsem teave:

<http://www.eurostars-eureka.eu/home.do>

Haridus ja koolitus

✓ Elukestva õppe valdkonna integreeritud tegevuskava

Elukestva õppe valdkonna integreeritud tegevuskava aastateks 2007–2013 hõlmab nelja eriprogrammi: COMENIUS – üldine haridustegevus koolidele kuni keskkooli lõpuni; ERASMUS – haridus- ja koolitustegevus kõrghariduse tasemel; LEONARDO DA VINCI – kõik kutsehariduse ja -koolituse aspektid; ja GRUNDTVIG – täiskasvanuharidus. LEONARDO DA VINCI programm puudutab ettevõtteid kõige otsesemalt, sest see toetab innovatiivseid riikidevahelisi algatusi, mille eesmärk on edendada edukaks tööellu sisseelamiseks ja kodanikustaatusse täielikuks rakendamiseks vajalikke teadmisi, võimeid ja oskusi.

Täpsem teave: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm

✓ Erasmus noortele ettevõtjatele

See programm on ELi poolt 2009. aastal algatatud pilootprojekt, mis pakub praktilist ja rahalist abi algajatele ettevõtjatele, kes soovivad viibida mõnda aega teises ELi liikmesriigis asuvas ettevõttes ja õppida seeläbi kogunud ettevõtjatelt. Eesmärgiks on ettevõtjate vaheline ideede, kogemuste ja teabe vahetus, et edendada turulepääsemise võimalusi ja identifitseerida teistes ELi liikmesriikides asuvate uute ettevõtete jaoks potentsiaalseid partnereid. 4,3 miljoni euro suuruse kogueelarvega programmi kaasrahastajaks on EL ning eelarve katab lähetuse reisi- ja majutuskulud.

Täpsem teave: <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/index.php?lan=et>
http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/support_measures/erasmus/index.htm

Kultuur ja meedia

✓ CULTURE 2007-2013

Programmi CULTURE 2007–2013 raames antakse toetusi kultuurikoostöö projektidele kõigis kunsti- ja kultuurivaldkondades (lavakunst, plastiline ja visuaalne kunst, kirjandus, pärand, kultuuriajalugu jne). Sel on 400 miljoni eurone eelarve projektideks ja algatusteks tähistamaks Euroopa kultuurilist mitmekesisust ja jagatud kultuuripärandit kultuurikorraldajate ja -asutuste vahelise piiriülese koostöö arendamise abil. Sellel on kolm peaesmärki: kultuuriala töötajate piiriülese liikuvuse edendamine, kultuuri- ja kunstiloomingu riikidevahelise ringluse soodustamine ning kultuuridevahelise dialoogi ergutamine.

Täpsem teave:

http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc411_en.htm

http://ec.europa.eu/culture/eu-funding/doc2886_en.htm

Leht „Rahastamisvõimalused” hariduse ja kultuuri peadirektoraadi veebisaidil pakub ülevaadet kõigist käimasolevatest projektikonkurssidest:

http://ec.europa.eu/culture/calls-for-proposals/call3016_en.htm

✓ MEDIA 2007

Selle programmi eelarve perioodiks 2007–2013 on 755 miljonit eurot. Programm tegeleb meediaprofessionaalide koolitamisega; tootmisprojektide ja -ettevõtete arendamisega; kinematograafiateoste ja audiovisuaalsete programmide levitamise ja reklaamimise ning kinematograafiafestivalide toetamisega. Programm annab toetusi neis valdkondades tegutsevatele VKEdele.

Täpsem teave: http://ec.europa.eu/information_society/media/index_en.htm

2. Tõukefondid

Tõukefondid on mõeldud selleks, et aidata vähendada lahknevusi piirkondade arengus ning edendada Euroopa Liidus majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust. Seepärast kaasfinantseerib Euroopa Komisjon piirkondlikke projekte liikmesriikides. Sellest hoolimata on oluline rõhutada asjaolu, et otsetoetus VKEdele nende investeeringute kaasfinantseerimiseks on võimalik üksnes majanduslikult vähem arenenud piirkondades (niinimetatud „lähenemipiirkondades“). Teistes piirkondades on üksikutele VKEdele antava otsetoetuse asemel eelistatud pigem meetmed, millel on tugev võimendav mõju (nt ettevõtluskoolitus, tugiteenused, ettevõtlusinkubaatorid, tehnosiirde mehhanismid, võrgutegevus jne).

Tuleb arvesse võtta, et programme juhitakse ja projekte valitakse riiklikul ja/või piirkondlikul tasandil.

Ajavahemikus 2007–2013 on ühtekuuluvuspoliitika strateegia ja ressursid (Euroopa Regionaalarengu Fond [ERF], Euroopa Sotsiaalfond [ESF] ja Euroopa Ühtekuuluvusfond) jagatud kolme prioriteetse eesmärgi vahel, mille jaoks on kokku ette nähtud 347,41 miljardit eurot.

- Lähenedamine: kiirendada vähemarenenud piirkondade majanduslikku lähenemist (81,54% eelarvest);
- Piirkondlik konkurentsivõime ja tööhõive: edendada piirkondlikku konkurentsivõimet ja atraktiivsust ning aidata töötajatel ja ettevõtetel kohaneda majandusmuutustega (15,94% eelarvest);
- Euroopa territoriaalne koostöö: tugevdada piiriülest, riikidevahelist ning piirkondadevahelist koostööd (2,52% eelarvest).

✓ Euroopa Regionaalarengu Fond

ERF on suurim ühenduse rahastamisvahend, mis toetab VKEsid. Selle eesmärk on vähendada lahknevusi piirkondade arengus ja toetada sotsiaalset ja majanduslikku ühtekuuluvust Euroopa Liidus. VKEde asutamise soodustamist ja nende konkurentsivõime tugevdamist silmas pidades kaasrahastab ERF tegevust mitmes eri valdkonnas:

- 1) ettevõtlus, innovatsioon ja VKEde konkurentsivõime (näiteks ettevõtlusalane juhendamine, uuenduslikud tehnoloogiad ja juhtimissüsteemid VKEdes, ökoinnovatsioon, info- ja sidetehnoloogia tõhusam kasutamine);
- 2) VKEde piirkondliku ja kohaliku tegutsemiskeskonna parandamine (näiteks VKEde võimalused kapitali saamiseks ettevõtte alustamis- ja kasvuetapis, VKEde jaoks ette nähtud ettevõtluse infrastruktuur ja toetavad teenused, piirkondlik ja kohalik TTA- ja uuendusala suutlikkus, ettevõtete koostöö- ja uuendusvalmidus);
- 3) VKEde piirkondadevaheline ja piirilene koostöö;
- 4) investeerimine inimressurssi (koos Euroopa Sotsiaalfondist saadavate summadega).

Erinevalt sellest, kuidas toimivad paljud muud ELi rahastamisallikad, ei juhi ERFi programme vahetult komisjon, vaid riiklikud ja piirkondlikud ametiasutused. Need toimivad ka kontaktpunktidenä, kus tegeldakse rahastamisaotluste ja projektide väljavalimisega seotud küsimustega.

Täpsem teave: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_et.htm

Teavet Euroopa Liidu regionaalarengut toetava tegevuse kohta võib leida regionaalpoliitika peadirektoraadi veebisaidilt:

http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

Muuhulgas on väljas:

- nimekiri tõukefonde juhtivatest ametiasutustest igas piirkonnas:
http://ec.europa.eu/regional_policy/manage/authority/authority_en.cfm
- kokkuvõte igas piirkonnas kättesaadavatest programmidest:
http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/index_en.cfm

✓ Euroopa Sotsiaalfond

Ajavahemikuks 2007–2013 pakub Euroopa Sotsiaalfond toetust majanduslike ja sotsiaalsete muutuste ettenägemiseks ja juhtimiseks, mille raames on mitmeid võimalusi ka VKEde toetamiseks. Neli põhilist tegevusvaldkonda „Piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive” eesmärgi saavutamiseks on:

1. töötajate ja ettevõtete kohanemisvõime parandamine;
2. tööturule pääsu hõlbustamine ja tööturul osalemise suurendamine;
3. sotsiaalse kaasatuse tugevdamine, võideldes diskrimineerimise vastu ja hõlbustades ebasoodsas olukorras olevate inimeste pääsu tööturule;
4. reformidele suunatud partnerluse edendamine tööhõive ja kaasatuse vallas.

Kõige vaesemates piirkondades on fondi tegevuse keskmes struktuurilise kohanemise, majanduskasvu ja töökohtade loomise edendamine. Selleks toetab Euroopa Sotsiaalfond lähenemise eesmärgi raames ka:

1. püüdeid laiendada ja parandada investeringuid inimkapitali, eelkõige parandades haridus- ja koolitussüsteeme;
2. meetmeid, mille eesmärk on arendada institutsioonide suutlikkust ja riiklike haldusorganite tõhusust riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

Täpsem teave: http://ec.europa.eu/employment_social/esf

✓ Maaelu arengu fond

Maaelu arengu fond keskendub ajavahemikul 2007–2013 kolmele temaatilisele teljele: põllumajanduse ja metsanduse konkurentsivõime parandamine; keskkond ja maapiirkonnad; elukvaliteedi parandamine ja maamajanduse mitmekesistamine. Neljas telg pakub võimalusi ka kohalikeks altpoolt tulevateks maaelu arenguga seotud algatusteks.

Iga prioriteetide kogumi kohta koostavad liikmesriigid riikliku maaelu arengu strateegia, tuginedes kuuetele alltoodud ühenduse strateegilisele suunisele:

1. põllumajandus- ja metsandussektori konkurentsivõime parandamine;
2. keskkonna ja maapiirkondade olukorra parandamine;
3. elukvaliteedi parandamine maapiirkondades ja mitmekesistumise soodustamine;
4. tööhõive ja mitmekesistamise kohaliku suutlikkuse suurendamine;
5. prioriteetide kaasamine programmidesse;
6. ühenduse instrumentide täiendavus.

Täpsem teave: http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_en.htm

3. Rahastamisvahendid

Pange tähele, et nende kavade raames ei rahastata VKEsid otse, vaid tavaliselt toimub tegevus finantsvahendajate, näiteks pankade, krediidasutuste või investeerimisfondide kaudu. Kavad on mõeldud VKEdele kättesaadavate laenude mahu suurendamiseks ning selleks, et kutsuda nimetatud vahendajaid üles suurendama oma võimalusi VKEdele laenude andmiseks.

✓ Konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm (CIP)

Konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi (CIP) raames on ajavahemikuks 2007–2013 **rahastamisvahenditele** eraldatud 1130 miljonit eurot. Need on jaotatud kolme kavasse, mida Euroopa Komisjoni nimel haldab Euroopa Investeerimisfond (EIF):

1. suure kasvupotentsiaaliga ja uuenduslike VKEde süsteemi (GIF – High Growth and Innovative SME Facility) eesmärk on suurendada uuenduslike VKEde omakapitaliga varustamist nii algusjärgus (GIF1) kui ka laienemisjärgus (GIF2). GIF jagab riske ja hüvesid omakapitali investeerivate erainvestoritega, tänu millele saavutatakse uuenduslike ettevõtete omakapitaliga varustamisele oluline võimendav mõju.
2. VKEde tagatissüsteem annab tagatiskavadele täiendavaid tagatisi, et suurendada VKEdele antava laenuraha mahtu. See käsitleb ebaõnnestumisi turul neljas valdkonnas:
 - i) laenude (või laenuasendajate, näiteks liisingu) kättesaadavus kasvupotentsiaaliga VKEdele;
 - ii) mikrolaenude andmine;
 - iii) juurdepääs omakapitalile või kvaasikapitalile;
 - iv) üleminek väärtpaberitele.
3. Mõnes liikmesriigis toetab finantsvahendajate suutlikkust võimekuse suurendamise kava.

Täpsem teave:

http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/cip-financial-instruments/index_en.htm

<http://eif.europa.eu>

Vaadake, kas VKE vastab laenu taotlemise tingimustele või otsige konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi kaudu tagatavate laenude väljastajaid oma liikmesriigis:
<http://access2finance.eu>

✓ Euroopa ühisressursid mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (JEREMIE – Joint European Resources for Micro and Medium Enterprises)

JEREMIE on Euroopa Komisjoni ja Euroopa Investeerimisfondi ühisalgatus, kus osaleb ka Euroopa Investeerimispank. Selle eesmärk on pakkuda mikro-, väike- ja keskmistele ettevõtetele rahastamisvõimalusi, eelkõige mikrokrediiti, riskikapitali vahendeid või garantiisid ning muid uuenduslikke rahastamisviise. Erilist tähelepanu pööratakse ettevõtete loomise toetamisele, tehnosiirdele, tehnoloogia- ja innovatsioonifondidele ning mikrokrediidile. Algatust JEREMIE juhitakse Euroopa Regionaalarengu Fondi programmide osana ja projektid valitakse välja asjaomasel riiklikul või piirkondlikul tasandil.

Pange tähele, et seda programmi juhitakse ja projekte valitakse riiklikul ja/või piirkondlikul tasandil.

Täpsem teave:

<http://eif.europa.eu/jeremie/>

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jji/jeremie_en.htm

http://ec.europa.eu/regional_policy/manage/authority/authority_et.cfm

✓ Ühismeede mikrofinantsasutuste toetamiseks Euroopas – JASMINE

JASMINE on Euroopa Komisjoni ja Euroopa Investeerimisfondi ühisalgatus, kus osaleb ka Euroopa Investeerimispank. JASMINE täiendab algatust JEREMIE. Selle eesmärk on arendada Euroopas mikrokrediidi pakkumist kahe põhilise tegevuse abil: pakkudes tehnilist abi mikrofinantsasutustele, et aidata neil saada usaldusväärseteks finantsvahendajateks ja kergemini kapitali hankida ning rahastades pankadest erinevate finantsinstitutsioonide tegevust, et võimaldada neil laenude hulka suurendada. Programmi eesmärk on parandada rahastamise kättesaadavust väikeettevõtetele, töötutele ja praegu tööhõives mitteosalevatele isikutele, kes tahaksid hakata füüsilisest isikust ettevõtjaks, kuid kes ei pääse ligi traditsioonilistele pangandusteenustele. Programm käivitati 2008. aastal 3-aastase katselise etapi ja 50 miljoni eurose algkapitaliga.

Täpsem teave:

<http://eif.europa.eu/jasmine/activity/index.htm>

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jji/micro_en.htm

✓ Euroopa Investeerimisfondi (EIF) omainvesteeringud

EIFi tegevus tugineb kahele rahastamisvahendile:

- EIFi **riskikapitali instrumendid** seisnevad kapitaliinvesteeringutes riskikapitalifondidesse ja ettevõtlusinkubaatoritesse, mis toetavad VKEsid, eriti neid, mis on äsja loodud ja tehnoloogilise suunitlusega.

- EIFi **tagatisinstrumendid** seisnevad finantseerimisasutustele tagatiste andmises VKEdele antavate laenude katteks.

Täpsem teave: <http://eif.europa.eu/>
http://www.eif.org/EIF_for/sme_finance/index.htm

✓ Euroopa Investeerimispanka (EIP) laenud

Laene antakse vahendajate, näiteks kommertsbankade kaudu. Need on sihtotstarbelised, olles mõeldud VKEde materiaalseteks ja mittemateriaalseteks investeeringuteks. EIB laenudest võib abi olla ka VKEdele stabiilse käibekapitali tagamisel, s.t EIB poolsele rahastamisele võivad kuuluda ka laenud, mis on mõeldud VKEde kauplemistsükliga seonduvate kohustuste rahastamiseks ja mis peegeldavad seega VKEde pikaajalisi rahastamisvajadusi. Laenuperioodid ulatuvad kahest kaheteistkümne aastani, maksimumsumma on 12,5 miljonit eurot laenu kohta.

Täpsem teave: <http://eib.europa.eu>
<http://eib.europa.eu/projects/topics/sme/index.htm>
<http://eib.europa.eu/projects/topics/sme/intermediaries/index.htm>

Teave iga riigi finantsvahendajate kohta:

<http://eib.europa.eu/projects/topics/sme/intermediaries/europe.htm?lang=en&>
<http://eib.europa.eu/projects/topics/sme/outside-eu/index.htm?lang=en&>

✓ Euroopa mikrokrediidirahastu "Progress"

EL on loonud uue Euroopa mikrokrediidirahastu "Progress", mis pakub mikrokrediiti väikeettevõtetele ja inimestele, kes on kaotanud töökoha ja soovivad asutada oma väikeettevõtte.

Täpsem teave:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=et&catId=836>
http://www.eif.org/what_we_do/microfinance/progress/index.htm
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=983&langId=et>

4. Toetus VKEde rahvusvahelistumiseks

Pange tähele, et mitmed nendest rahastamiskavadest ei ole suunatud otse VKEdele, vaid vahendajatele ja/või riigiasutustele. Seega on toetus sageli kaudne.

KANDIDAATRIIKIDE NING NAABERRIIKIDE

✓ Ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA)

Alates jaanuarist 2007 asendatakse mitmed kandidaatriikide puhul ette nähtud rahastamisvahendid (PHARE, ISPA, SAPARD...) ühinemiseelse abi rahastamisvahendiga (IPA). IPA koosneb viiest erinevast osast: üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamine; piiriülene koostöö; regionaalareng; inimressursside arendamine ja maaelu areng.

Abisaajad riigid on jaotatud kahte kategooriasse

- ELi kandidaatriigid, kes on abikõlblikud kõigi viie ühinemiseelse abi rahastamisvahendi osa puhul
- Lääne-Balkani piirkonna potentsiaalsed kandidaatriigid, kes on abikõlblikud üksnes ühinemiseelse abi rahastamisvahendi kahe esimese osa puhul.

Euroopa Komisjon võimaldab IPA abikõlblike riikide VKEdele kaudset rahastamist, hõlbustades laenude, liisingute ja kapitalitehingute kättesaadavust koostöö kaudu rahvusvaheliste rahaasutustega (EIP ja EBRD). Kandidaatriikides tegutsevad finantsvahendajad peavad võtma kohustuse, et olulise osa nende äritegevusest moodustab VKEdega seotud tegevuse arendamine.

Kohalike finantsvahendajate loetelu leiata järgmistelt veebisaitidelt:
<http://www.ebrd.com/apply/small/index.htm>
<http://eib.europa.eu/products/loans/intermediated/index.htm>

Täpsem teave ja teave iga riigi riiklike kontaktpunktide kohta:
http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/ipa/index_et.htm

✓ Naabruspoliitika investeerimisrahastu (NIF)

2004. aastal loodud Euroopa naabruspoliitika eesmärk on saavutada ELi naabrite vahel sügavamate poliitiliste suhete ja majandusintegratsiooni kaudu erilise koostöö. Nendest meetmetest saavad kasu kokku kuusteist naaberriiki. Tegevust rahastatakse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi (ENPI) kaudu. Ajavahemikuks 2007–2013 on nende meetmete kogueelarve 12 miljardit eurot, mis eraldatakse individuaalsetele riiklikele programmidele sõltuvalt riikide vajadustest, suutlikkusest abi vastu võtta ja kokkulepitud reformide elluviimisest.

Naabruspoliitika investeerimisrahastu toetab muu hulgas erasektorit, eelkõige VKEdele suunatud riskikapitali kaudu.

Ajavahemikul 2007–2013 oli selle algatuse kogueelarve 745 miljonit eurot, millele lisandusid otseeraldised liikmesriikidest ja Euroopa Investeerimispinga hallatavast sihtfondist.

Sellest rahastust toetuse saamiseks tuleb projekt esitada NIFI nõukogu poolt kõlblikuks tunnustatud Euroopa avalikule rahaasutusele (nt Euroopa Investeerimispingale või Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupingale).

Täpsem teave: http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm

http://ec.europa.eu/europeaid/where/neighbourhood/regional-cooperation/irc/investment_en.htm

✓ **Idainvesteeringute programm**

2004. aastal loodud Euroopa naabruspoliitika eesmärk on saavutada ELi naabrite vahel sügavamate poliitiliste suhete ja majandusintegratsiooni kaudu eriline koostöö. Nendest meetmetest saavad kasu kokku kuusteist naaberriiki. Tegevust rahastatakse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi (ENPI) kaudu. Ajavahemikus 2007–2013 oli nende meetmete kogueelarve 12 miljardit eurot, mis eraldati individuaalsetele riiklikele programmidele sõltuvalt riikide vajadustest, suutlikkusest abi vastu võtta ja kokkulepitud reformide elluviimisest.

Ajavahemikul 2010–2013 seitsme miljoni euro suuruse kogueelarvega idainvesteeringute programmi eesmärk on toetada selle piirkonna (Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene, Gruusia, Moldova ja Ukraina) majandusarengut ja ettevõtluskeskkonna parandamist. Programmi kaudu toetatakse VKEsid rahvusvahelistumisel, võrgustike täiustamisel ja kaubanduse arengu edendamisel.

Täpsem teave:

http://www.enpi-info.eu/maineast.php?id=315&id_type=10

http://ec.europa.eu/europeaid/work/ap/aap/2011_en.htm

✓ **ELi/EBRD VKEde rahastamisvahend**

Selle programmi raames rahastatakse VKEsid 11 Kesk-Euroopa riigis, k.a ELi läbirääkijariigid ja uued liikmesriigid. Rahastamine toimub kohalike pankade, liisinguettevõtete ja kapitalifondide kaudu. EBRDst kasutada olev summa ulatub koos Euroopa Komisjoni 130 miljoni euro suuruse eraldisega 847 miljoni euroni.

Täpsem teave:

<http://www.ebrd.com/pages/sector/financial/sme.shtml>

<http://www.ebrd.com/pages/about/policies/msme.shtml>

✓ EBRD mitterahalised toetused: TAM- ja BAS-programmid

TAMi (Turn Around Management, ettevõtte saneerimine) ja BASi (Business Advisory Services, ärinõustamine) kaudu aitab EBRD eraettevõtetal kohaneda turumajanduse nõudmistega ja aitab kaasa väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete arengule. Esimene programm on suunatud ettevõttesisestele juhtimisalastele ja struktuurimuutustele kogunud juhtide nõuannete abil, teine programm aga toetab lühiajalisi algatusi ning arendab kohalike ärinõuandlate jaoks välja jätkusuutliku infrastruktuuri.

Taotlemiseks saavad ettevõtted saata TAM või BAS taotlusvormi, mis edastatakse juhtidest koosnevale meeskonnale, kes otsustab projekti käivitamise ning koostöö tingimuste üle.

Täpsem teave:

<http://www.ebrd.com/pages/workingwithus/tambas.shtml>

<http://www.ebrd.com/pages/workingwithus/tambas/guide.pdf>

✓ EIP laenud idasuunalise naabruspoliitika riikide VKEdele

Idapartnerluse raames käivitab EIP aastal 2009/2010 laenud VKEdele idasuunalise naabruspoliitika riikides, laiendades laenude geograafilist haaret väljapoole Euroopa Liitu, Lääne-Balkani piirkonda ja ühinemiseks valmistuvaid riike.

Teabe saamiseks naabruspoliitika riikides asuvate kohalike vahendajate kohta külastage EBRD ja EIP veebisaite:

<http://eib.europa.eu/products/loans/intermediated/index.htm>

Täpsem teave:

<http://www.eib.europa.eu/projects/regions/eastern-neighbours/index.htm?lang=en>

✓ EIP laenud VKEdele Vahemere piirkonna partnerriikides (FEMIP)

FEMIP annab väikeettevõtjatele Vahemere piirkonna riikides (Alžeeria, Egiptus, Gaza/Läänekallas, Iisrael, Jordaania, Liibanon, Maroko, Süüria ja Tuneesia) valdavalt kohalike vahendajate kaudu laene projektide tarbeks, mis parandavad piirkonna majanduslikku infrastruktuuri.

Täpsem teave:

<http://www.eib.org/projects/regions/med/>

http://www.enpi-info.eu/indexmed.php?lang_id=450

LADINA-AMEERIKA RIIGID

✓ AL-Invest IV

Selle programmi eesmärk on toetada Ladina-Ameerika VKEde rahvusvahelistumist Euroopa ja Ladina-Ameerika ettevõtjate võrgustiku kaudu, kes organiseerib koostöö korras Atlandi ookeani mõlemal kaldal ühes ja samas sektoris tegutsevate äriühingute kokkusaamisi. Osalejatele pakutakse silmast silma kohtumisi, mis on nende profiilist ja toodetest lähtuvalt spetsiaalselt neile korraldatud.

Rahastatakse mittetulundusorganisatsioone, näiteks kaubanduskodasid, et need korraldaksid koostöö hõlbustamiseks sobivaid üritusi. AL-Invest IV (2009–2012) viiakse ellu 3 Ladina-Ameerika ettevõtlusorganisatsiooni kaudu: NAFIN, CAINCO ja CNI. Äriühingutel on võimalik vahetult üritustel osaleda. Korralduskulud katab Euroopa Komisjon, kes annab programmi käsutusse 50 miljoni euro suuruse eelarve.

Täpsem teave:

http://ec.europa.eu/europeaid/where/latin-america/regional-cooperation/al-invest/index_en.htm

AASIA

✓ Programm EU Gateway

Selle ajavahemikul 2008–2015 kestva programmi eesmärk on edendada Euroopa toodete viimist Jaapani ja Korea turule, üksikute ELi liikmesriikide ekspordiedendustegevuse täiendamist ja sellele väärtuse lisamist ELi tööstussektorites, millel arvatakse olevat Jaapanis ja Koreas suur potentsiaal (tervishoid ja meditsiinitehnoloogiad, ehitustehnoloogia, side- ja infotehnoloogia, keskkonna- ja energiatehnoloogiad, sisekujundus, moedisain). Osalejatele VKEdele antakse koostöö hõlbustamiseks kaudset toetust kaubandusdelegatsioonide visiitide korraldamise teel, samuti rahalist ja konkreetset logistilist abi.

Täpsem teave: <http://www.eu-gateway.eu>

✓ ELi-Jaapani tööstuskoostöö programmid

Need on iga-aastased programmid, mis on avatud igas suuruses ettevõtetele, sealhulgas VKEdele. Kaudset toetust antakse Jaapanis tasuta koolitusprogrammide korraldamise näol, milles osalejad VKEdest saavad stipendiumi. Hetkel on 4 käimasolevat programmi:

- HRTP programmi eesmärk on aidata Euroopa VKEde juhtidel, kes tegelevad otseselt oma ettevõtte Jaapani-suhetega, luua sidemeid Jaapani turuga. Jaapanis veedetud viie nädala jooksul tutvutakse jaapani keele ja kultuuriga, osaletakse temaatilistel loengutel ja seminaridel ning külastatakse ettevõtteid.
- Programm DBP (Turustus- ja ettevõtlustavad) on 5-8 päevane lähetus Jaapanisse, mis aitab Euroopa äriühingutel omandada praktilist ettekujutust Jaapani turustussüsteemist.
- Programm FDI (Välismaine otseinvesteering) on 5-päevane lähetus Jaapanisse, mis annab ELi osalejatele praktilise ettekujutuse sellest, kuidas ELi firmad saavad Jaapanis

äritegevust alustades või laiendades Jaapani otseinvesteeringute poliitikast kasu saada, omandades kohalikku vara.

- Programm WCM on intensiivne 5-8 päevane lähetus Jaapanisse, mille teemaks on tootlikkuse kasv ja kulude alandamine tootmissektoris. Lähetuse käigus külastatakse mõnesid maailma kõige eesrindlikumaid tehaseid.

Täpsem teave:

<http://www.eu-japan.eu/global/business-training.html> - (leht on saadaval ka jaapani keeles)

✓ Hiina

- Hiina mõistmine

Euroopa Kaubanduskodade Assotsiatsiooni ja muude huvigruppide korraldatud ning Euroopa Komisjoni rahastatud koolitusprogramm. Koolitab äriühendusi, et aidata Euroopa firmadel paremini mõista Hiina majandust ja tõsta oma konkurentsivõimet sellel turul.

Täpsem teave:

<http://www.understandingchina.eu/>

-ELi-Hiina juhtivtöötajate vahetus- ja koolitusprogramm

Programmi raames pakutakse Hiina ja Euroopa juhtivtöötajatele keeleõpet ning teise mandri ettevõtluskultuuri ja tavade alast koolitust.

Täpsem teave:

http://www.metp.net.cn/english/index_asp_ColumnId=271

Teavet võimaluste kohta teistes geograafilistes piirkondades ja riikides leiate EuropeAidi (Euroopa Liidu koostöötalitus) veebisaidi rubriigist „*Programmid ja projektid*”:

http://ec.europa.eu/comm/europeaid/index_en.htm

Euroopa Liidu koostöötalitus **EuropeAid** avaldab oma veebisaidil välissuhete programmide **pakkumiskuulutusi ja konkursikutseid**, millest mõnedele võivad taotlusi esitada ka VKEd.

Täpsem teave:

<https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/online-services/index.cfm?do=publi.welcome>

5. Kust kohapeal abi leida

✓ Enterprise Europe Network

Enterprise Europe Network võrgustik on suurim Euroopa äritoe- ja innovatsioonivõrgustik, mis pakub VKEdele integreeritud kõrgetasemelisi teenuseid. Võrgustiku missiooniks on pakkuda integreeritud teavet, ärialast koostööd, innovatsiooni- ja tehnoloogiaedastuse teenuseid väikeettevõtjate ja innovatiivsete VKEde toetuseks.

Üks võrgustiku põhitegevusala on ettevõtete teavitamine ELiga seotud asjadest ning VKEde tagasiside edastamine komisjonile tagamaks tulevaste õigusaktide vastavuse VKEde vajadustele. Võrgustiku liikmetel on kogemused äriühingutele erilist huvi pakkuvates valdkondades nagu riigihanked, ettevõtluskoostöö, rahastamine, innovatsioon, tehnoloogiaedastus, turu-uuringud ja Euroopa õigusaktid. Samuti aitavad võrgustiku liikmed ettevõtetel komisjoni projektideks taotlusi esitada ja täita haldusformaalsusi. Neil on otsesidemed Euroopa Komisjoniga ning kõige keerulisematele küsimustele vastamisel on neile abiks rühm eksperte Brüsselis.

Ettevõtetele jagatakse teavet ka teadlikkuse tõstmisele suunatud tegevuse raames (osalemine messidel, seminaride, loengute ja õppepäevade korraldamine jne) ning kohalikes keeltes avaldatud mitmesugustes väljaannetes (juhendid, infobülletäänid, veebisaidid jms).

„Enterprise Europe Network” võrgustik toetab innovatsiooni ka tehnoloogia- ja teabeedastuse vahendusteenuseid pakkudes. Samuti toetab ta partnerlussuhteid loovaid tegevusi kõiki tüüpi innovatsiooniliste tegijate vahel ning tegeleb innovatsiooniküsimustega seotud teabe levitamisega ja teadmuspõhiste tehnoloogiate kasutamisega. Nad haldavad enam kui 12 000 pakkumise ja koostöösooviga partnerluse andmebaasi.

„Enterprise Europe Network” võrgustik saab aidata olenemata sellest, millises ettevõtlusfaasis äriühing parajasti on või kui kursis Euroopa asjadega ollakse. Võrgustik aitab ettevõtetel äri võimalustest kinni haarata ning saab avada tee Euroopa ja rahvusvahelistele turgudele oma enam kui 47 riigis asuva partneri kaudu. „Enterprise Europe Network” võrgustikul ligi 600 kontori üle kogu Euroopa ja kolmandates riikides. Nende hulka kuuluvad kõik liikmesriigid, kandidaatriigid, konkurentsivõime- ja innovatsiooniprogrammiga liitunud riigid, Euroopa Majanduspiirkonna liikmed ning Euroopa naabruspoliitika riigid, jne.

Täpsem teave: <http://ec.europa.eu/enterprise-europe-network>

Lähima filiaali ELi piires ja kaugemal võite leida järgmiselt aadressilt:

<http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/about/branches>

✓ ELi välispoliitika ärikeskused

- Euroopa äri- ja tehnoloogiakeskus Indias

Keskus abistab Euroopa ja India äri-, teadus- ja uurimisasutusi, luues uusi äri- ja tehnosiirdevõimalusi ning edendades Indias Euroopa keskkonnahoidlikke tehnoloogiaid.

Täpsem teave:

<http://www.ebtc.eu/>

- Hiina

ELi keskus Euroopa VKEde toetuseks – Euroopa Komisjoni rahastatav (5 miljoni euro suuruses summas) keskus pakub teavet ja nõuandeid, koolitust ja partnerlusvõimalusi Euroopa VKEdele, kes soovivad Hiina turule eksportida või investeerida.

Täpsem teave:

http://ec.europa.eu/delegations/china/documents/projects/eu_sme_centre.pdf

<http://www.eusmecentre.org.cn/>

Muud teabeallikad

Euroopa väikeettevõtete portal: Portaali on kogutud kogu ELi teave VKEdele ja nende kohta, praktilistest nõuannetest poliitiliste küsimusteni ja kohalikest kontaktpunktidest võrguviideten. http://ec.europa.eu/small-business/index_et.htm

Your Europe Business (Teie Euroopa ettevõtted): see portaal annab üksikisikutele ja ettevõtetele praktilist teavet oma õiguste ja võimaluste kohta nii Euroopa Liidus tervikuna kui ka üksikutes liikmesriikides: http://ec.europa.eu/youreurope/business/index_et.htm

„**Lepingud ja toetuse**“ andmebaas „*Euroopa*“ veebisaidil annab ülevaate kõigist ELi programmide ja teostamisvahenditest: http://ec.europa.eu/contracts_grants/index_et.htm

Pakkumiskutsete elektrooniline andmebaas TED (tenders electronic daily): Euroopa Liidu Teatajas avaldatud avalike pakkumiskutsete andmebaas: <http://ted.europa.eu/>

Ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat – Euroopa Komisjon:
http://ec.europa.eu/enterprise/index_en.htm

Vastutusest loobumine

Euroopa Komisjon ei võta enda kanda mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis sisalduva teabega. Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.